

Rovira i Virgili escriptor

Rovira i Virgili ha dit en algun lloc que dubtava quina vocació el dominava més: la d'escriptor o la de polític. Els seus biògrafs Carles Soldevila i Claudi Ametlla ens donen ja com a coexistència ambdues vocacions en l'adolescència de Rovira. En lloc d'oposar-se s'han novir. En lloc d'oposar-se s'han novir. En lloc d'oposar-se s'han novir.

d'editorials, de periòdics i revistes, que culmina en la creació de la "Revista de Catalunya" i de "La Nau". La història del nostre redreçament intel·lectual no podrà oblidar Rovira i Virgili en aquest aspecte.

No vull, però, ara parlar de Rovira i Virgili com a home d'acció, ni com a polític. Vull només, ara que un llibre recent (i) me'n dona oportunitat, parlar de l'intel·lectual, de l'escriptor. En aquest aspecte n'hi ha de parlar, la seva importància cabdal a Catalunya. Fina aquests que no estan conformes amb les orientacions polítiques de Rovira i Virgili es plantegen de la minva que, en la producció literària, el polític imposa a l'escriptor. Per tots és reconegut com un dels escriptors catalans de possibilitats més vastes, de cultura més sòlida, de documentació més de primera mà. La seva activitat periodística, que ha sabut mantenir l'interès fins durant les etapes més closes de la censura, n'és la prova més vívida. Però el periodisme no és més que una de les múltiples facetes del publicista. En parlar del Rovira i Virgili escriptor, cal pensar també en el gramàtic i en el filòleg, en el teòric de la política, en l'historiador, en el biògraf i en l'assagista.

Com a filòleg cal dir potser que el seu diccionari avui ens resulta una mica endarrerit—altrement no en tenim encara cap que sigui absolutament bo—, però en l'època que va publicar-se era una magnífica antologia de les orientacions de Pompeu Fabra. Com a historiador dels moviments nacionals, la seva competència feia d'èl sorprenentment a les seves àmplies, que l'invenció de moltes nacionalitats europees inexistents. Les conseqüències de la guerra gran han corroborat, però, moltes de les previsiones del nostre amic. Com a biògraf d'algunes figures històriques, i sobretot de molts contemporanis, cal admirar el seu amor a la veritat, la sere-

nitat i l'altesa de mires amb què tracta els temes polítics, però, sobre tot, la penetració psicològica de l'autor. Aquest aspecte fa que alguns dels seus estudis biogràfics tinguin l'interès humà d'una bona novella psicològica moderna. Però potser el que farà més per la glòria de Rovira i Virgili és la seva "Història Nacional de Catalunya". L'època de la nostra terra pren moltes vegades, sota la ploma de l'escriptor, un relleu dramàtic que ens fa pensar en la seva joventut vocació de dramaturg. Recordi's que Rovira i Virgili havia estrenat a Tarragona, quan encara no havia sortit de la ciutat imperial, un drama ibènic, saturat d'ideologia llibertària, i que les seves primeres activitats periodístiques a Barcelona foren les de crític de teatre.

Però el que ennoblesca tots els seus escrits, i sobretot els seus assaigs, és la vastetat de les seves perspectives, el seu gust pels amplex horitzons, per l'oxigen dels cims. Si no és ocasionalment, la seva ploma no es detura mai en les trivialitats. Els temes, en ells mateixos frívols, prenen transcendència en les seves mans. L'encís amable, la sensibilitat delicada, la subtilitat somrient, no són qualitats seves. Més que altra cosa, Rovira i Virgili és un irradiador i un expositor d'idees transcendents.

Altament, per la seva prosa, és un gran artista. Pi i Margall, que tant ha influït en la seva ideologia, ha influït també en el seu estil. Els seus editorials recorden per la seva forma i pel seu to els articles de "El Nuevo Régimen". La frase de Rovira té de Pi i Margall l'estructura, tallada en facetes que la fa sovint lapidària. Té la concisió, té la força, l'ordre, la claredat i la contundència afirmativa. Té, sobretot, un ritme que presenta com a concebides musicalment les seves idees. Però si, ideològicament, Rovira i Virgili és el primer dels deixebles de Pi i Margall, com a artista ha superat el mestre. La seva frase és més perfecta, el seu llenguatge té un color i una gustositat que el català insipid de Pi i Margall mai no assolí.

En parlar de les qualitats de Rovira i Virgili com a escriptor no podem oblidar els seus dots de polemista. Dirien que sent la voluntat dels combats. El seu coratge és noble, però terrible. S'infama de vegades amb una fúria destructiva que res no pot deturar. Per a l'enemic no té clemència. Per això pot dir-se que si Rovira i Virgili és un escriptor que no sempre sap fer-se estimar, se sap fer temer sempre.

En el volum que ara acaba de publicar trobem les millors qualitats de Rovira i Virgili escriptor. No en fem l'elogi. Ja l'ha fet prou lúcida ment Gómez de Vaqueiro. Diguem, però, que els dos primers assaigs tenen l'alta valor apassionada d'una professió de fe, d'un credo escrit amb el cor roent i l'ànima ablada per Catalunya i per la Llibertat.

DOMÈNEC GUANSE

(1) "Defensa de la democràcia". Amb aquesta obra és inaugurada la col·lecció d'estudis polítics de la "Fundació Valentí Almirall".

"Point d'interrogation"?
"Sprit of St. Louis"?
"Firecrest"?
"Evalu"!

Ni pretensions ni derrotismes

Certs sectors, en aquests moments, no tenen els nervis prou temperats, i si per una part es recreen en impaciències, per l'altra, líders seus semblen desautoritzar a qui, sent-se ressò d'aquestes impaciències, i compartint-les, ha fixat dates perquè aquestes dates haurien estat acordades entre tots.

Això no està bé. No és hora de polemitzar ni d'esbatussar-se i ho deixarem per a un altre dia, i millor farà que no n'haguéssim de parlar més perquè les coses s'arrangessin amb el triomf. De totes maneres, això no està bé; no s'hi val en aquesta moments a escriure articles derrotistes quan una fe i una audàcia arborada té d'empenyos a tots.

que la seva obra serà malfactora o eixorca.

Es precis abandonar pretensions i prerrogatives; davant de l'obra comuna hem d'omplir-nos de modestia i disciplinar-nos en el lloc que ens hagin assignat. Això és altament important per a la tàctica: ésser un soldat disciplinat en el lloc que li pertoca. Prou tindrà cadascú el que es mereixi pel seu poder i per la seva capacitat; en aquests moments no s'és prou ric per a no aprofitar tots els homes i tots els factors. Molts cops el defecte capital, defecte que es paga car en general és que es vol espèrmer massa la gent o el sector que no pota reeixir en la tasca que se li confiava.

sensitat; un acord en fals, una ordre no aconpleta, un dubte a darrera hora l'entranca i fa caure. Després, comentarem i valorarem l'esforç aportat.

No ens enganem per les possibilitats particulars. Les hores actuals reclamen l'actuació ardua de tots, petits i grans, febles i forts. Ara ningú pot reservar-se el monopoli d'interpretar el sentit de tot hom. Aquest el representem entre tots. Es un crit a la consciència ciutadana i el més esquitit ciutadà pot portar-li un doll d'energies que el faci l'heroi de la jornada; però encara que no ho fos, encara que en el moment precís no donés més que una acció migrada com correspon a

Un carrer de València el dia del miting—correctissim—dels republicans
Tot sigui per la concòrdia.

(Fot. Vidal)

Ja sé sap que en els moments històrics semblants als que estem vivint existeixen nutils adalaters i pels quals els dies inactius semblen segles al costat d'altres nutils més calmosos, i alguns que aduec se'ls de l'estirar i l'arrossegar. La tasca dels més impacients és precisament aquesta: arrossegar els qui es cansen, o s'endormisquen o perden la fe o ja no la portaven prou ferma. Ésser un esperó revolucionari no és cap mal sinó un bé immens per a l'obra conjunta; però el veure que les coses no s'apressen com hom voldria no dona dret a desparar. L'enquimerament per l'acció és una gran cosa mentre no es malmeti l'acció amb atribulaments inoportuns.

Es una obra conjunta de tots. La revolució només té eficàcia quan és un moviment nacional que l'endega. Si un partit o un estament vol feria pel seu compte, o fallarà, perquè trobarà enfront tots els altres partits o estaments, o esdevindrà una dictadura sense cap eficàcia ni fervor popular. Que es desenganyi qui cregui que pot acomplir la pel seu únic esforç; malgrat que per sorpresa pogués reeixir l'endemà ell seria el sorprès en trobar-se que no ha esgrinyat més que la pell

La valoració de la nostra eficàcia ha d'ésser després del combat, mal abans. Qui sap on fallarà la seva força? Hi han probabilitats de calcular l'energia de calascú, però la seguretat no la tindrem fins després d'haver-les provades i demostrades. El més valent molts cops fa figa en el minut precís, i el més fort perd l'èmia quan ha de palear la seva potència. No ens reiem excessivament de sectors electorals perquè la seva mateixa extensió molts cops els minva la im-

la seva esquitidesa, no per això hauria d'ésser blasmat i escarnit perquè havia donat tot el que podia i en l'hora dels llorers tindrà dret al seu premi.

Es el que cal fer en aquests moments: donar tot el que es pot i si es pot donar alguna cosa més, si es pot superar en l'esforç, millor que millor. Tothom al seu lloc, i el lloc assignat defensar-lo amb valentia fins a l'anorreament. Un mot en aquests casos pot ésser una bandera que mena a la victòria; a part del Cid recordem el munt de morts gloriosos que encara combatien i guanyen batalles.

Aquest és el mot d'ordre a tot revolucionari que ho sigui fonamentalment sense verbosa excessiva. Fidis, disciplinats, estirant els altres o deixant-los estirar, però amb fe ardent, abandonada, impulsiva en l'hora que vivim. I res de derrotismes ni gelosies. Aquests defectes són els pitjors enemics; als adversaris ja els coneixem i procurarem defensar-nos, però gasos asfixiants que llançats pels de les nostres files, ens matarien a traïció i sense profit ni glòria.

J. AIGUADER I MIRO

AVIS IMPORTANT

Fem present als nostres col·laboradors espontanis que no tornarem els originals que no es publiquin ni mantindrem, en general, correspondència en aquest sentit.

De l'Escola de la Lliga

Cal reconèixer que el mestatge de la Lliga Regionalista ha estat en la nostra vida política—una cosa efectiva. La seva influència damunt dels nostres homes públics durarà molts anys. Potser durarà sempre. Potser fins que uns elements nous vinguin a substituir els que han estat formats a l'ombra de la vella escola. Però és el cert que no perdura solament en aquells que es mantenen fidels als prohoms actuals, sinó que pesa també—i no poc—damunt dels exiliats i dels cismàtics i dels que volen ésser independents. Les orientacions dels Prats de la Riba i els Cambó i els Abadal i els Duran i Ventosa han donat i donen encara proves d'una fecunditat extraordinària.

I en parlar del mestatge de la Lliga no volem combatre l'ideari. Ens referim solament, exclusivament, a la tàctica, o a la manera d'actuar. Els procediments ens interessan—en aquest moment—molt més que la doctrina.

El mot d'ordre ha estat sempre aquest: oportunisme. Que és, de fet, una síntesi del lema d'una escola més famosa encara. "El fi justifica els mitjans".

Així hem vist combatre certs personatges amb els quals pocs dies després s'ha fet bracet; hem sentit parlar grollerament d'homes que han estat models d'austeritat i hem vist com es negava l'aigua i la sal a cavallers que un temps després eren tractats d'il·lustres. Cadascuna d'aquestes actituds era fruit del seu moment. Totes havien estat meditàdes i encadenades a una certa lògica.

Però l'oportunisme és una toxina terrible. No mata, es filtra endins. I després d'haver intoxicat els procediments, menaça la doctrina. Arribà un moment en què la teoria no tenia gairebé on recolzar-se. Les idees d'estintolaven tot just en la cortesia de la conveniència. Un atac esporàdic que, per art de màgia, va convertir-se en crònic, ens portà la reacció.

Una corrupció del significat de la paraula "política" l'havia convertida en sinònim del mot "habilitat". Aquest no és molt distint d'"oportunisme". D'aquí una trajectòria lògica. L'oportunisme és el summum de la política. I la doctrina passa a agermanar-se amb la conveniència.

Es clar que no tots els deixebles fan professió de fe de les debilitats del mestre. Certs experts senzills reaccionen d'una manera brusca. Però la influència del preceptor no és fàcil anular-la. Per això veim com els deixebles emancipats lluiten amb els mateixos. Els cal destruir el pòsit de les lliçons primeres, ofegar les preferències de l'instint, educar el seu propi esperit.

Sense una ombra d'ironia hem de dir que els admirem. L'obsessió de guanyar-se a si mateix és, certament, una cosa admirable.

Si haviem de resumir les derivacions de l'escola oportunista, diríem que els seus procediments característics poden sintetitzar-se en tres: submissió absoluta de la teoria a la pràctica, ironia respectiva i consagració del silenci en arma de combat.

El primer punt, per ell sol, mereixeria un estudi a part: una exposició serena; no un article fet a corre-cuita. Preferim deixar-lo, avui. No l'analizarem. Comentarem, però—així, de passada—els altres dos, perquè ens alarma veure de la manera que es propaguen per tots els camps. Avui no són ja patrimoni

d'un clan. Ens fan l'efecte d'una màquina contagiosa que cal combatre insistentment.

La ironia respectiva és, no pas un fruit del nostre temperament racial, sinó més aviat un virus estranger inoculat al pensament de certs polítics i certs periodistes. No té un bri de parentiu amb la sornegueria dels nostres mariners ni res del posat taciturn dels nostres camperols. És un esquitit portat de terres nòrdiques, empetit ací a la noble violència del nostre temperament mediterrani. No cal fer distincions: tan antilibrals és a les planes d'un periòdic de l'escola pura com a les dels altres. Admirem—nosaltres, personalment—els virtuoses de la ironia sana, els sorneguers, els bromistes. Però no podem parir mai la rancúnia, el despit, el verí, amagats entre els plects d'un somriure irònic. Potser som uns il·lustrats; potser això fa modernista; potser som massa seriosos... Qui sap! Però recordem que—adolescents encara—ja ens neguèssim l'ús d'aquestes armes a les planes del "Cacut", per tant d'altres conceptes benemèrit.

El silenci és un procediment peculiar. Fa mal, però a la llarga resulta inofensiu. Va resultar-ho quan "La Vanguardia" l'aplicava als prohoms regionalistes, quan l'ha esgrimit "La Veu", quan "La Publicitat" ha intentat d'usar-la; sempre. Fur posat d'ignorar el que té vida no portarà la mort. Tapar-se les oïdes no esmortirà el soroll.

Però també és cert—és clar—que la vanitat fa creure, de vegades, que si el gall no canta no arriba a sortir el sol.

Desdeny verinós. Silenci. Heus ací el que alguns anti-oportunistes s'han encomanat. Uns una tara, els altres l'altra.

Cal que tots se'n destacien. Els oportunistes i els anti-oportunistes.

JOSEP M. VILA

Les inundacions de Tarragona

Davant la catàstrofe que acaba d'endolar, amb la tragèdia de les seves víctimes, de les seves hisendes destrogades i dels seus camps inundats, les cares terribles tarragonines del Francolí, LA RAMBLA DE CATALUNYA, que ha seguit amb angoixa el desenrotllament del desastre, fa present el seu dol més sincer a Tarragona—aquesta noble terra catalana—i ofereix les seves pàgines i el seu ajut més entusiasta a tot allò que pugui servir per a remeiar en el possible els danys produïts per la inundació i la trista situació en què, segons les nostres notícies, queden molts dels damnificats.

Comptin, doncs, en tot i per tot, amb els homes de LA RAMBLA DE CATALUNYA, els nostres amics de les comarques tarragonines.

Seguixen a la presó els ciutadans distingits per la policia de Barcelona en els respectus domiciliats durant la nit de l'últim al dotze d'aquest mes.

Seguixen a la presó, i les autoritats (un nom o altre n'hem de dir) següent negant la seva participació en la detenció d'aquests ciutadans. Mola s'escusa en Despujol i Despujol en Mola, amb una calma revoltant. I encara és l'hora que se'ls ha de comunicar el motiu pel qual estan detinguts ni el processament que, per les vies legals, podria donar estat legal a la detenció.

Tot plegat és una mostra més d'aquest conjunt tristíssim de la "normalitat" espanyola.

I un cas d'irresponsabilitat inquantificable, que no pot donar-se ja en cap país on la vida civil existís.

Per tal de garantir l'ordre (sic) el dia del miting republicà, València fou ocupada militarment per forces de la guàrdia civil i de seguretat, els carrers foren sorrats perquè si calia la cavalleria pogués manobrar comodament—els cascs dels cavalls relleuquen sobre l'asfalt—, davant l'Estació del Nord

pujat a la tribuna de la Lliga Regionalista per donar una mostra més de la vitalitat del partit, demostrant públicament, una vegada més, que la joventut no és dintre l'organització una part passiva, sinó ben activa, que treballa solidàriament, amb tots els altres elements, pels mateixos ideals.

Molt bé, home, molt bé. I, miri, l'acompanyem en el sentiment!

Quina llàstima! Tan jove, eh?

Delegats governatius. Caldrà fer, una vegada més, l'apologia d'aquestes importants persones que envien, a tall de sereno, a les conferències i mitings. Ens sembla que no. Val, però, la pena de citar una anècdota recent.

En el miting de Belles Arts, Lluís Companys parlà, entre altres coses, de la impunitat en què queden certes jerarquies no civils i, en canvi, i eltava com un exemple—els soldats de la caserna del Carme, de Saragossa, van a parar a presidi acusats de suposades culpes.

I bé: el senyor delegat governatiu que assistí al miting (ens sap greu no conèixer el seu nom per publicar-lo), donà la seva nota al governador. Una nota en la qual se parla de "los soldados de la taberna del Carme, de Zaragoza".

No calen comentaris.

Un delegat d'aquests, molt pintoresc, fou aquell cèlebre Pelàez. L'home—que era un analfabet autèntic—devia el seu càrrec de policia a Sa-

gasta, aneu a saber per quins set nous.

Doncs, bé: quan assistia de delegat a algun miting, els oradors podien parlar de tot i dir mal de tot.

Del règim, de les persones, dels governadors, dels militars, de tot. L'orador podia tirar al dret, sense por, però així que s'anomenava a Don Práxedes, l'home feia un bot, deia "alto!" i suspens el miting.

Les garrofes i les garrofes, naturalment per al cèlebre Pelàez.

ministre de la guerra de la República francesa, a anar a Madrid, de tornada. Un diari recull la remarcant que el Sr. Maginot anava vestit de país. El costum de tenir generals al Govern, fa que hom vegi generals per tot arreu.

El dia que un governador de la veïna república visità la nostra capital, tothom trobaríem estany que no vagi vestit de pallaso.

Disabte, el ciutadà francès N.Emili Granier-Barrera va ésser expulsat pel Govern d'Espanya, com a indestituat, anar, lligat, fins a la frontera, amb un guàrdia civil a cada costat.

Sembla que el Govern d'Espanya s'ha volgut venjar. Un cop, el Govern francès va expulsar un ciutadà espanyol, i per preisar-ho més, català, i va lligar-lo també, amb gendarmes i tractats com a facinerosos.

Ara, ben aviat, el Govern francès tornarà a lligar catalans, i l'Espanya

lligarà francesos com En Granier, fins que arribi una garrofa general i faci que els que avui remullen alfantrats... i vice-versa.

De totes maneres, proposem que la bandera del Consolat francès sigui posada a mig pal, en senyal de dol, per la mort de la democràcia francesa a l'edat de 24 anys!

a setmanes passades vam enfortir el nostre rector a un periodista que signa Roger, que és el Navarro (diari redactat en català).

Nobilitats volem fer-li llenguer pesigollig i no sabem que li tocarem la flaca—cosa que hem pogut comprovar amb les convulsions i amb els ginyols de la seva rèplica.

En efecte, senyor "Roger": de qualsevol poca-solta hi ha qui en diu pomposament "apreciacions polítiques".

Finalment, i per acabar: si el senyor "Roger" es pensa que hem de fer-li, el favor de, acudir amb ell, a la frontera, amb un guàrdia civil a cada costat.

Disabte, el ciutadà francès N.Emili Granier-Barrera va ésser expulsat pel Govern d'Espanya, com a indestituat, anar, lligat, fins a la frontera, amb un guàrdia civil a cada costat.

Sembla que el Govern d'Espanya s'ha volgut venjar. Un cop, el Govern francès va expulsar un ciutadà espanyol, i per preisar-ho més, català, i va lligar-lo també, amb gendarmes i tractats com a facinerosos.

Lliga Regionalista, i molt aviat (amb permís de Berenguer), regidor de la nostra ciutat i, més tard, diputat del Parlament espanyol, va donar l'altre dia una conferència que, poc més o menys, parlava d'esport i ciutadania.

Hem llegit una extensa ressenya que "La Veu" (diari redactat en català) ha publicat a primera plana. Alguns de les coses que ha dit el jove conferenciant nosaltres la subscrivim sense inconvenient. D'altres no, és clar. I aduec n'hi ha algunes que ens sembla mentida que fossin dites per ell mateix, al qual consideràvem com un dels pocs que juguen net.

Voieu dir, amic Bastet, que no us ho van dictar allò que en aquesta casa destijàvem la mort del senyor Pere Rahola?

No podem creure que l'amic Bastet, pel qual sentim una sincera i cordial simpatia, s'avingués "motu proprio" a un ridícul tan trist.

Amb el cas del nostre amic Granier-Barrera s'ha posat una altra vegada de relleu l'habilitat del senyor Despujol a jugar amb dos jocs de cartes. Quan se li va exposar oficialment, per mitjà del Consolat francès, la situació del nostre amic, ell va contestar dient que seria posat en llibertat perquè pogués anar-se'n a França a incorporar-se, però que tot el temps que trigaria a marxar estaria vigilat. Calia no oblidar la seva condició de detingut.

D'això a fer-lo anar pels carrers de Barcelona lligat i entre la guàrdia civil, hi ha certament una bona diferència.

D'això a fer-lo anar pels carrers de Barcelona lligat i entre la guàrdia civil, hi ha certament una bona diferència.

D'això a fer-lo anar pels carrers de Barcelona lligat i entre la guàrdia civil, hi ha certament una bona diferència.

De la certesa del que diem en el "Reflector" anterior en tenim bones proves. La resposta oficial varem saber-la, una i una mateixa que es feia pública, per mitjà del nostre company Regàs, que en la seva qualitat d'advocat havia visitat el consol per gestionar aquest afer. El dimarts a la tarda el consol li va comunicar aquesta resposta del governador.

Invocuem aquests dos testimonis—el nostre amic i el consol—per al després el senyor Despujol tingues ganes de desmentir-ho. Val a dir que no és gens probable que ho faci, perquè al cap i a la fi n' ve d'un "bullo" més o menys.

Ahí, al Palau de Música Catalana, ple de gom a gom, la conferència d'Enric Blanco, més que conferència, fou un viatge a Boston i Barcelona.

Damunt l'estrada hi havia el Consell directiu complet de la Federació Catalana de Futbol, tots vestits d' smoking, com acaban al estat major del nostre món esportiu.

Un senyor, però, amb uns bigotassos que feien feredat, va asseure's "como don Pedro por su casa"; va treure's una mà de paper i virem tenir la impressió que aquell home anava a esenografar a conferència del nostre gran Blanco.

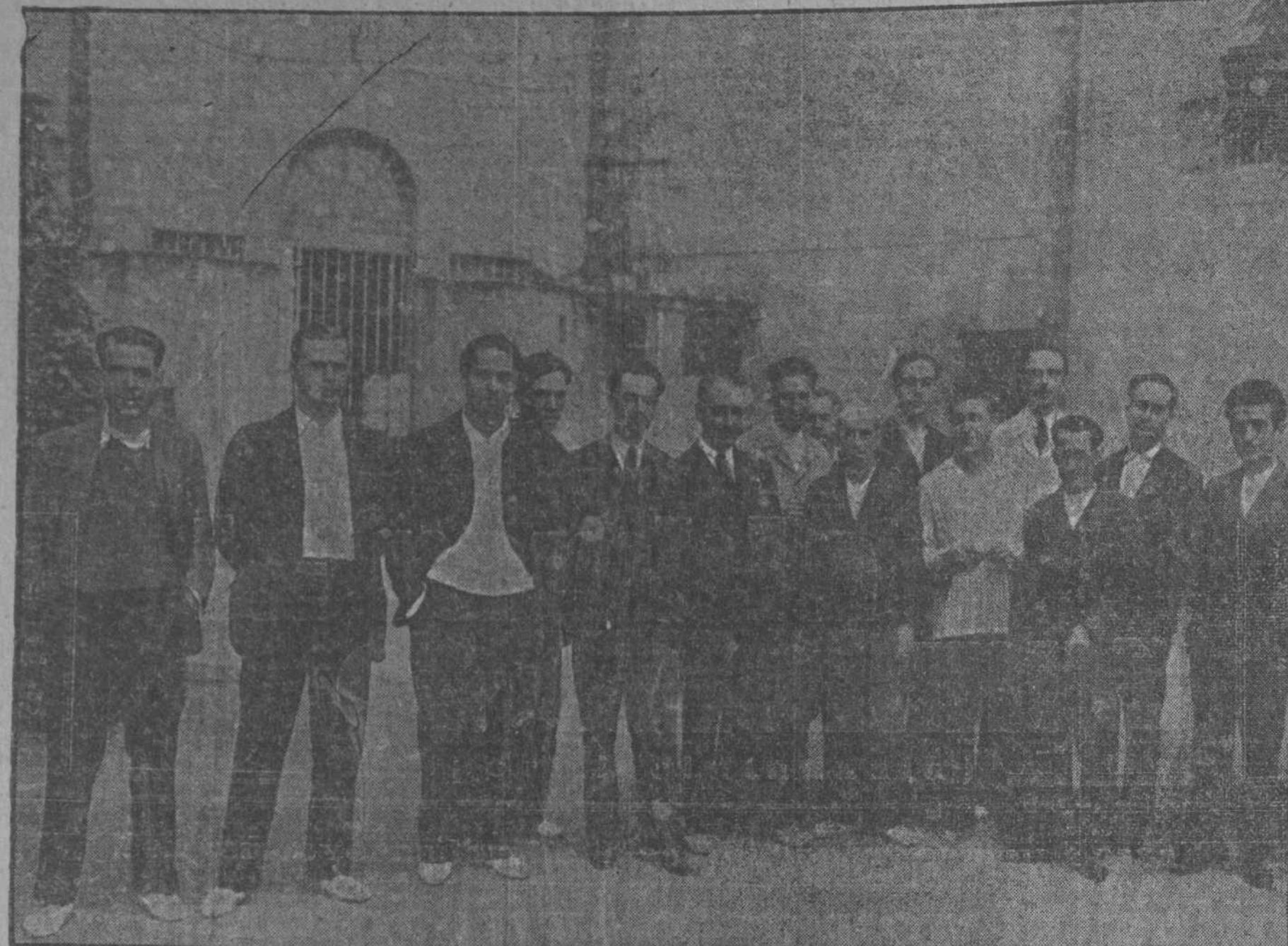
Doncs, no, senyors! Aquell home era el delegat del senyor Despujol, que venia a espionar el naufragat per portar-lo, si cal, a casa del jutge com un vulgar i facinerós periodista.

ABRICS
Confeccionats classe selecta, dibuixos i colors novetat
des de 90 a 180 pessetes
SASTRERIA MODELO
Rambla Canal 8, 11

la rambla de catalunya
(esport i ciutadania)

JOIES - RELLOTGES
J. ROCA
Rbla. del Centre, 33
Passatge Bacardi, 2

Senyor governador: heus ací un "bulo" com una casa
Un complot inventat per la policia

Una curiosissima instantània — presa en un dels països de la Presó Model el dijous passat — del grup de ciutadans detinguts governativament, alguns dels quals — Tussó i Correa — són ja en llibertat i un altre — Granier Barrera — ha estat expulsat a França.
A la foto: Bassols, Dr. Tussó, Helios Gómez, Font, Clara, Companya, Pestanya, Granier Barrera, García, Pijoan, Lluhi i Vallescà, Escrich, Gonzalvo, "Delaville", Valverdú i Correa.

Encara les detencions governatives, encara. És ja una mica fort que aquests ciutadans que hi ha detinguts a la presó de Barcelona — per un simple caprici de la policia, un caprici que comença a esdevenir tragèdia per a molts dels detinguts — segueixin matant dies allà d'intre, d'ençà de la matinal del 12 d'aquest mes. És una mica fort i potser serà hora de preguntar seriosament si és que ha de durar gaire, això.

Aquests ciutadans porten ja més d'una quinzena a la Model i encara és l'hora que algú els ha de dir per què estan detinguts. Algun d'ells, cert, gairebé tots, estan sotmesos a procediments. Però això no té, absolutament, res a veure amb aquestes detencions. No té res a veure perquè si fos així a hores d'ara estarien detinguts uns quants centenars de ciutadans perfectament honorables, entre els quals tindria l'honor de comptar-m'hi jo.

Doncs? És molt senzill: els detinguts governatius de la Model preparaven un complot. Un complot, està ben entès? La policia, a les ordres del senyor Acuña — que és un senyor amb molt nas — devia descobrir el complot, naturalment, devia seguir la pista dels conspiradors i els va detenir mentre dormien plàcidament en els respectius domicilis. "Vallat!"

Una campanya contra les detencions governatives, contra les detencions a caprici, contra les detencions sense ordre judicial, contra les detencions il·legals, contra la violació de domicili, contra la conculcació dels drets humans més elementals, contra la negació de tot sistema jurídic, contra l'eliminació de tot procediment civil, contra l'arbitrarietat africana que impossibilita la vida dintre el règim d'aquest país... no condurà a res. A res. Per una trivial excepció europea, les paraules de civilitat són ací paraules buides.

Essent així, potser valdria més agafar la qüestió a l'inrevés. Agafar el rave per les fulles i dir a l'autoritat responsable a la "provincia" davant el govern — govern? —, que en aquest cas és el governador civil senyor Ignasi de Despujol i Sabater:

Senyor governador: Això del complot és un "bulo" com una casa. Aquí no hi ha altre complot que el que ha inventat la policia de Barcelona per justificar d'una manera o altra (no se sap si amb intervenció d'alguna persona més) la detenció dels ciutadans que hi ha, com a política, a la Presó de Barcelona.

I dic que és la policia de Barcelona — brigada social — la que ha inventat el complot, perquè vostè, senyor governador, ha manifestat reiteradament que no sabia res de les detencions dels esmentats ciutadans i el general Mola ha parlat en forma molt semblant. Aleshores, si ni el cap superior de Seguretat ni vostè no en saben res, ¿qui ho ha de saber? Nosaltres, potser? No. Només ho pot saber la policia de Barcelona, i més concretament — ja

cosa no pot ésser més lògica — aquell senyor Acuña del nas fi, cap de la mai prou ponderada brigada social. Potser calia fer mèrits, un "servicio" bo, qualsevol cosa — que sé jo, pobre de mi! — i molt senzill, van descobrir un complot.

Gràcies a aquest descobriment, uns ciutadans són a la presó fa un grapat de dies. Gràcies a aquest descobriment, la policia entra una nit als seus domicilis i se n'emporta uns homes, sense ordre de cap jutge, sense legalitat de cap llei, sense precedent en cap país civilitzat. Gràcies a aquest descobriment, senyor governador, la pau ha desaparegut d'uns llars i ha estat

substituída per l'angoixa de veure que un home d'aquella casa honorable és un home — per obra i gràcia d'un caprici policíac — fora de la llei. Un home inferior a un quinzènaire vulgar, perquè el quinzènaire sap que hi ha uns jutges que revixen el seu cas i una llei que li ofereix una mica de justícia.

Gràcies a aquest descobriment, senyor governador, ningú no creu a hores d'ara ni una paraula de tot allò de la tornada a la normalitat, etc., etc.

Un complot inventat per la policia? Sí, senyor; un complot inventat per la policia.

Quines eren les tenebroses activitats dels capítols d'aquest "complot"? Què feien aquells homes que a vostè, senyor governador, li fan tan poca gràcia per les seves idees avançades? Desafiem la policia que les faci públiques.

Joan Lluhi i Vallescà, el terrible conspirador, feia, quan el van detenir, la seva vida absolutament normal: despatx, Ateneu, redacció.

Lluís Companya, exactament. A més a més, un home com ell, que ha estat tretze vegades a la presó, sap perfectament que quan "s'actua" no es dorm a casa.

Angel Pestanya? Angel Pestanya havia arribat la nit anterior a Bar-

celona, en el ràpid de Madrid, del seu viatge d'un mes per la Península.

El Dr. Tomàs Tussó — alliberat dissabte — vivia aquells dies completament dedicat a la seva professió de metge, sense altres lleures que una estona de tertúlia a la "penya" habitual.

Granier Barrera? El mateix vespre de la detenció passà més d'una hora a la redacció de LA RAMBLA, dedicat als seus quefers normals, i la seva activitat era de sempre: traduccions, correcció, tertúlia al cafè — per què no? — festes...

Pere Foix, prou feina tenia a la "Soli" — recollida diària per or-

dre del fiscal, en una persecució inaudita — per perdre hores fent de conspirador.

Quant als altres — homes de la Confederació tots o gairebé tots —, ja se'ns dirà on és la famosa vaga revolucionària que preparaven i les "terribles" maquinacions que portaven entre mans... Car suposem, senyor governador, que no ha cregut mai que la detenció d'uns quants homes fos suficient per aturar — si haguessin existit — els propòsits de la Confederació! Els homes dels Sindicats tenen massa experiència, quan han de fer una obra qualsevol, per deixar-la a les poques mans d'uns quants que poden ésser detinguts a

cada moment. I als interessats els sobre precedents, en aquest cas, per evitar que la policia — aquesta policia que veu un criminal en cada sindicalista — els caci com a conills.

Queda, encara, un home a la Model que, oficialment, està al marge del "complot", i que, de fet, porta més dies de detenció que els altres: el nostre company Helios Gómez.

Fou detingut per la policia dies abans dels successos de la Universitat, dormí una pila d'hores als calabossos de "Jefatura", i finalment fou traslladat a la Model. I allí s'està, sense que ningú li hagi preguntat per què. Quant a la policia, ni s'ha pres la molèstia de dir els motius que havien provocat la detenció d'Helios. Segurament que l'única resposta que se'm faria, si ho preguntéssim — i se'ns volgués respondre, naturalment —, fóra aquesta:

— "Es un muchacho de ideas avanzadas."

"Un muchacho de ideas avanzadas"... Més clar, l'aigua. A Alemanya i a França i a Bèlgica i a Anglaterra, els "hombres de ideas avanzadas" són diputats al Parlament. Ací, són carn de presidi. Ací, les "ideas avanzadas" només es toren als grotescos Albinanyes, que corren en llibertat pels carrers com si tal cosa. Als homes com Helios, no. Als homes com Helios se'ls porta a la presó arbitràriament i se'ls manté a la presó fins que el cor de les autoritats diu prou. Les necessitats materials, la vida que cal guanyar, la difícil situació dels familiars, la duresa d'un viure sense cap garantia, això no interessa. L'ordre — aquest ordre fatídic d'Espanya — és l'ordre: a qui no s'ho vulgui creure li serà demostrat amb metralladores.

Senyor governador civil: Demanem, premosament, la immediata llibertat dels detinguts a la Model. Dels detinguts injustament a la Model, gràcies a la inventiva de la policia de Barcelona.

Dies enrera, era fins a cert punt comprensible el pànic que s'apoderava de les altures, propici a qualsevol atzagada més, com, per exemple, aquesta atzagada de les detencions sense solta ni volta. Però ara ja no, senyor governador. Ara ja deuen estar tranquils, tots plegats, i és inadmissible — intolerable — que aquests homes segueixin allà dintre a mercè del caprici i de la delació més baixa i de la inventiva de no importa qui. Tot plegat, senyor governador, és un "bulo" com una casa, és una història que s'ha empecat algun — i ja no és cosa nova — amb ganes de fer mèrits i d'acumular "servicios".

Repetim, una vegada més, la nostra protesta més enèrgica. I repetim, una vegada més, la nostra exigència — recolzada en el Dret humà i en la llei — que els ciutadans víctimes d'empressonament governatiu siguin posats immediatament en llibertat.

JOSEP M. MASSIP

Els "conspiradors" diuen...

J. Lluhi Vallescà

Cansat de guardar el secret del complot que ha promogut el meu actual empresonament, vaig a exposar-ne la trama als esportius i ciutadans lectors d'aquest setmanari.

Sóc molt aficionat al joc d'escacs, com és públic i notori. La meua afició a practicar aquest joc, que consisteix a donar "mate" al rei, augmenta per raó de les meves arreles conviccions republicanes. En els jardins de l'Ateneu Barcelonès, de set a dos quarts de vuit de la tarda, cada dia, cada dia dels que noestic empresonat, tenen lloc les meves partides amb uns quants tics petits burgesos, escacsquits també. De tots és coneguda la meua satisfacció quan dono "mate" al rei. El doctor Dalí, el més revolucionari dels mirones, us ho podria explicar, en un moment que tingués de descans. Perquè el senyor Dalí treballa en aquest moment per tal que un regidor governatiu d'Acció Catalana arribi a esbrinar qui és el responsable del trosejament d'una bandera en un quarteret de bombers. La cosa en ella mateixa és senzilla i clara, però sembla que l'autor de la malfeta gaudís de l'alta protecció d'un altre regidor, republicà també, però de la Lliga Espiritual de Nostra Deu de Montserrat.

I bé: l'altre dia, un confident dels més fons dels protegits pel senyor Acuña, policia famosa pe's seus encerts a empresonar governativament pacífics ciutadans, va sentir la següent conversa que jo sostenia amb un ciutadà:

—Capità, com va la partida?

—Bé. Amb tres jugades "mate" al rei.

El confident, castellà per més

senyes, ja en va tenir prou. "Capità", la partida", "mate, al rei". Complot. Conspiració. Confidència. Everament del Govern. Presó governativa.

Possiblement, també un ascens.

Presó Cellular.

Angel Pestanya

Ahí com avui, i avui com, sense dubte, demà, ha d'ocupar-se la Premsa, escriure els periodistes, fer campanyes i protestes l'opinió, contra la infàmia de les presons governatives, aquesta supervivència medieval que només s'aplica ja a Espanya.

Els nostres insignes patriotes, patriotes fora millor, que a cada pas tenen el xim-xim del patriotisme als llavis, però que davant la crisi de la moneda no tenen inconvenient a portar els seus capitals a l'estranger, s'enfaden quan algú diu que segueix essent veritat allò de que "Àfrica comença als Pirineus". En honor a la veritat, oser, ue tingim raó, però en sentit invers al que ells volen suposar.

Ni a l'Àfrica ni a Turquia ni a cap país, no ja civilitzat, sinó a mig civilitzat, persisteix aquesta vergonya, aquesta infàmia de les detencions governatives. Si un ciutadà ha delinquit, si hi ha proves de culpabilitat contra d'ell, se'l posa davant del jutge i aquest fa el que ha de fer. Però detenir un individu, tancar-lo a la presó, tenir-lo allà dins dies i dies perquè sí, pel caprici de l'útil que el vulgui acusar, això, repetim, ja només passa a Espanya. En aquest dissortat país on tota arbitrarietat, tot injustícia i tot atropellament troben acolliment.

Presó Cellular.

Sebastià Clara

No és la primera vegada — i esperem que no serà la darrera — que les nostres llars són assaltades a la matinalada per la policia, que sense altres motius que el caprici d'algun dels seus caps se'ns empresona, i que per obra i gràcia d'un governador es perllonga dies i dies el nostre empresonament. Aquesta vegada, però, tot això s'ha fet amb una major absència de vergonya i de sentit comú i seguint el rastre d'un despotisme medieval que no havíem conegut i nels millors temps de la primera dictadura.

S'ha parlat d'un complot i altres fantasies estúpides per l'estil. I nosaltres, que si vingués el cas sabríem conspirar de debò, ens hem quedat amb un pam de boca oberta, en veure que a un d'aquests "complotistes", el comandant Franco, se l'ha condemnat a dos mesos d'arrest per haver intervingut en afers polítics. El que prova d'una manera evident "que no hay tales carneiros".

Malgrat d'això, nosaltres comptem els dies i ja comencem de comptar les setmanes. Potser comptarem adhoc els mesos i tot dintre la presó. I això passa mentre els polítics de dreta i gairebé tots els d'esquerra discuteixen si han d'esser primers les eleccions municipals que les generals.

I per això nosaltres som encara a la presó.

Però nosaltres ens hem tornat una mica filosòfs. Ésser a la presó és una cosa no gaire agradable, però ésser al carrer encara ho és menys. No tenim pressa per sortir. Estem tranquils. Millor fora, en lloc d'obtenir la llibertat — que se'ns donarà segurament un dia o altre com un os a un gos —, que paséssim uns

quants anys aquí dintre; fins que el poble major d'edat vingués a buscar-nos.

Presó Cellular.

Joaquim Bassons

Vivim sota una raó de força. I les autoritats, propugnant aquesta força, volen transformar-nos, amb una gran bona voluntat, d'acusadors en acusats. I avui per avui, encara som nosaltres els que podem acusar, els que podem demanar responsabilitats a qui, per exemple, ha ordenat la nostra detenció, produint dolor i desolació.

Aquella raó de força ha estat suficient perquè uns quants homes hàgim anat a parar a la presó. La nostra detenció és una cosa estrambòtica, un misteri indesxifrable que denota la poca gràcia de "no sabem qui". Ens han detingut com a facinerosos, i encara gràcies que en el nostre "hotel" adhoc se'ns tracta aproximadament com a persones, però ningú no s'explica la injustícia que des del dia 12 d'aquest mes es comet contra nosaltres. És el summum de l'absurd.

Què ha estat l'executor de la nostra "sort"? És la tragicomèdia eterna d'aquest país.

Estem, doncs, a mercè de l'inconegut. Aquest fet mereix un qualificatiu que no puc escriure ací.

Per què sóc aquí? Aquesta és la meua pregunta i la de tots els meus companys.

Presó Cellular.

Joaquim Pijoan

En realitat les nostres detencions són un trencaclosques. Ningú no sap res de res. L'únic que sabem és que continuem entre reixes.

S'ha remorejat que hi ha hagut

un complot revolucionari i que nosaltres n'érem els cabdills.

Si és veritat això del complot i això dels cabdills, perquè no se'ns instrueixi procés?

Perquè ni tan solament saben com començar-lo. Perquè estan convençuts que és impossible. Perquè se veuria massa clarament que tot plegat no és altra cosa més que una invenció d'algun agent policíac amb ganes de mèrits i d'ascens.

Nosaltres, com a ciutadans agraiats que som per haver-nos proporcionat una temporada de repòs, farem una recepta per adquirir i dedicar a l'inventor un diploma apermanganat amb la següent dedicatòria honorífica:

"A cada porc li arriba el seu Sant Martí".

Presó Cellular.

Delaville

Anys enrera: presons governatives, llei de fugues, martiris als calabossos de Jefatura, conduccions per carretera, exilis, Annual, responsabilitats a mig camí, la Constitució del 76 atropellada per tots els governs de la monarquia i anul·lada per Primo de Rivera, que constituïa la més il·legal, arbitrària, despotica i indigna de totes les formes de govern.

I el poble no era enlloc!

Ara: fusells, metralladores, autos blindats, gasos lacrimògens, presons governatives a dojo, segrestament de Màcia, conducció per carretera a Andalusia, recollida d'armes, Codi Penal de Galo Ponte, la pesseta a mitat de preu, els regidors i diputats provincials antidinàstics als seus llocs de col·laboració... i el poble no s'assabenta de res.

Sap anar, però, a aplaudir les "vetdetes" del repulisme. Mentrestant, les esquerres espanyoles

esperen que algú digui: "Me'n vaig". I esperen, tot pronunciant discursos i escrivint articles, l'hora de la República, que arribarà... quan "algú" vulgui...

Presó Cellular.

Escrig Gonzalvo

La meua actuació com a president de la F. U. E. de Catalunya i Balears durant la vaga escolar de l'any passat em proporcionà una tan activa com infructuosa persecució policíaca durant tres mesos. Finalment detingut, v. e. ésser fixat i punit immediatament amb bastantes setmanes de presó governativa en aquesta Cellular.

Posteriorment, una visita règia a Barcelona, un àpat de prohoms dinàstics, una vaga, uns minuts de conversa amb els meus amics de la "Soli", han estat suficients perquè amb un grapat de ciutadans honorats i rebels hàgi tornat a entrar en aquesta casa, que, com en els manicomis, "ni son todos los que estan ni...". I d'aquesta manera, i sense cap responsabilitat material, un obscur policia destrueix la personalitat oficial del ciutadà per convertir-lo successivament amb els números 148, 154, 450 i 19 de "policios".

El detingut governatiu no pot reafirmar-se de la llei, de la magistratura ni del dret; ni la justícia l'empara ni el poble l'allibera. Una bona direcció del director general de Seguretat és moltes vegades la causa del nostre alliberament. I això es repeteix cada dia.

Protestar? No cal. El temps fa la seva feina.

"No hay plazo que no se cumpla ni deuda que no se pague."

Presó Cellular.

Dr. Tomàs Tussó

Un jutge famós explicà una vegada a uns obrers detinguts que protestaven d'un procés que creien injust, el següent conte:

Per terres de Castella, en viatge de turisme, un grup d'estrangers passaren un bon dia pel davant d'un convent de freres. Al pati del convent uns benemèrits pares es dedicaven a apallissar amb gran entusiasme els seus llecs. Els viatgers, naturalment curiosos, inquiriren quin delictes tan greu podien haver comès aquells llecs per ésser castigats de manera semblant. I quin no seria la seva sorpresa quan els va contestar que, realitat, de delictes no n'havien comès cap; però que era un costum qu'els freres tenien d'aparissar cada llec als matins per si durant la resta del dia li passava pel cap de cometre'n algun.

Heus ací com aquesta anècdota té, dissortadament, sempre actualitat en el nostre país. És deté pel que pugui ésser i es reté a presó dins i dies un ciutadà, sense tenir en compte per a res el dret de l'individu i la tranquil·litat d'una família.

Presó Cellular.

Política de realitats? Sí,

però, de moment, detencions governatives i conducció ordinària.